

EVROPSKÁ STRANA ZELENÝCH

**SPOLEČNÝ MANIFEST
ZMĚŇTE EVROPU, VOLTE ZELENÉ**

Schválený společný manifest, 2014
Volební shromáždění Evropské strany zelených, 22. února 2014, Brusel

VÁŽENÍ EVROPŠTÍ OBČANÉ,

chceme vás vyzvat k účasti ve volbách do Evropského parlamentu ve dnech 22.–25. května 2014. A chceme, abyste volili zelené.

Letos si připomínáme sté výročí začátku 1. světové války a 57 let od okamžiku, kdy Římská smlouva položila základ nynější Evropské unii. Evropské sjednocení osvobodilo kontinent od staletí nepřátelství a válek. Podnítilo odstranění diktátorských a autoritářských režimů.

Umožnilo hospodářskou obnovu členských států v duchu sociální spravedlnosti a díky němu jsme v čele ekologické udržitelnosti. Každé rozšíření obohatilo naše kultury, umožnilo nám vzájemně se poznávat, všechny nás zapojilo do stejného ambiciózního projektu. Není pochyb, že vznik Evropské unie je historickým úspěchem.

EVROPA JE NYNÍ NA KŘÍŽOVATCE

My zelení věříme, že Evropa je náš společný domov a naše budoucnost. Tato budoucnost je však ohrožena. Mají-li se úspěchy EU uchovat a zmnožit, je nyní čas na zásadní obrat politické orientace a na demokratickou obnovu EU. Chceme Evropu změnit a posílit, a tím pro nás zajistit společnou budoucnost. Proto prosazujeme větší solidaritu, udržitelnost a spravedlnost. Ustoupíme-li populismu, nacionalismu či ekonomickému šovinismu, pak se žádný region, žádná země, žádná část Evropy nebude sama úspěšně rozvíjet.

V globalizovaném světě můžeme vážným sociálním, ekologickým, ekonomickým a bezpečnostním výzvám zdárně čelit jedině společným úsilím. Potřebujeme spravedlivou hospodářskou spolupráci, která dbá na naši ekologickou odpovědnost. Potřebujeme solidaritu uvnitř našich národů i mezi nimi. Potřebujeme silnou demokracii. Musíme uskutečňovat své hodnoty a doma i v zahraničí hájit svobodu a práva.

KRIZE VYVOLÁVÁ ÚZKOST A HNĚV – CHCEME ŠÍŘIT NADĚJI A BEZPEČÍ

Neoliberální deregulace vytvořila finanční trhy ovládané pouze krátkodobou chamtivostí, což vyústilo v přetrvávající finanční krizi. Krize ohrozila nebo zničila mnoho sociálních, demokratických a hospodářských výtěžků; proto nyní EU čelí rostoucímu pocitu zklamání, obav a také hněvu. Výdajové škrty, které se už několik let ordinují zemím zasaženým krizí, prohlubují sociální rozdělení a nespravedlnost, ohrožují blahobyt mnoha našich spoluobčanů, podřívají schopnost našich společností prospívat, a především oslabují demokracii. Dnes je 25 % Evropanů ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením; 27 milionů jich je nezaměstnaných, a to včetně bezmála pětiny mladých Evropanů! Ti nejslabší nakonec za krizi platí nejvíce. Není s podivem, že tato nespravedlnost vyvolává po celém kontinentu strach a hněv. Tento hněv sice sdílíme, ale chceme ho proměnit v naději.

Náš ekonomický model není udržitelný. Ekologická krize přetrvává. Klimatické konference stále nedokážou dospět k globální dohodě, což ukazuje, jak daleko jsme od odvrácení katastrofálních klimatických změn. Nadále vítězí krátkozrakost a úzké zájmy lobbistů. Bez Evropy se neobejde budování udržitelnější, demokratičtější a rovnoprávnější společnosti, po níž voláme. Jen si pomyslete: omezit moc finančních trhů a globálních korporací, účinně postihovat daňové podvody a úniky anebo změnit evropskou energetiku tak, aby čelila překotným klimatickým změnám. To vše jsou příklady naléhavých kroků, které přesahují možnosti i těch největších členských států. Máme-li se s těmito problémy účinně vypořádat, musíme v rámci EU spolupracovat.

Změna, kterou prosazujeme, musí jít ruku v ruce s obnovou základů demokracie. Chceme, aby se Evropská unie zasazovala o přímější a participativnější demokracii. Výkonné orgány jako Evropská komise a Evropská centrální banka musejí být za svou činnost odpovědné. EU musí být účinnou víceúrovňovou demokracií, která respektuje princip subsidiarity a z různosti činí jednu ze svých největších předností.

NA VAŠEM HLASU ZÁLEŽÍ – POJĎME BOJOVAT ZA EVROPSKOU ALTERNATIVU

Chceme, abyste se připojili k boji za ekonomickou, politickou a sociální transformaci, která povede k budoucí prosperitě na základě udržitelného rozvoje a zeleného oživení našeho hospodářství. Promyšlenou a udržitelnou politikou lze vytvořit nové investice a mnoho zelených pracovních míst přinášejících dobrou a důstojnou práci, spravedlivé platy, práva pracujících, zvýšení ekonomické mobility, místní rozvoj a lepší příležitosti pro malé a střední firmy nebo sociální podniky. Požadujeme evropskou energetickou politiku zmírňující klimatické změny: ano obnovitelným zdrojům a energetické efektivitě; ano postupnému opuštění jádra a uhlí; ne břidlicovému plynu. To vše je součástí naší Zelené modernizace (Green New Deal).

Zelení zůstávají spolehlivými obhájci ekologické odpovědnosti. Pomozte nám postavit se všem pravicovým a levicovým politikům i lobbistům, kteří chtějí bránit pokroku. Požadujeme udržitelnější zemědělskou politiku a podstatně jsme přispěli ke změně unijní rybářské politiky. Prosazujeme větší průhlednost a společenskou odpovědnost firem. Důsledně podporujeme spotřebitelská a občanská práva. Ekologičnost obnáší i sociální odpovědnost. Zničíme-li životní prostředí, zničíme i základ našeho hospodářství a blahobytu.

Zelení se sdružují pod praporem sociální spravedlnosti proti sociálnímu vyloučení a hájí udržitelnost proti výdajovým škrtnutím. Chceme žít své životy jako lidé, pro které bezpečí a příležitosti nejsou jen historiky z minulosti. Právě zde musí EU bezpochyby změnit kurz! Chceme bojovat proti nezaměstnanosti mladých, proti bezdomovectví, proti chudobě a beznaději. Co členské státy nechtějí nebo nemohou poskytovat, v tom můžeme uspět společně jako evropští občané. Vybudujme sociální Evropu.

Vidíme, že individuální rovnoprávnost, svoboda a práva nás všech jsou ve velkém ohrožení. Pomyslete na soukromé či státem organizované hromadné sledování anebo na porušování lidských práv menšin, jako jsou imigranti, LGBT+ komunita nebo Romové. Nesmíme tolerovat jakoukoliv diskriminaci, ať už kvůli pohlaví, rase, barvě pleti, etnickému či sociálnímu původu, genetickým vlastnostem, jazyku, náboženství nebo vyznání, politickému nebo jinému názoru, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, rodu, postižení, věku, sexuální orientaci nebo jakékoliv jiné příčině. Genderová rovnost je základním principem Evropské unie. Mezi uznáním práv, jejich právním ukotvením a jejich uplatňováním však zůstává velká propast. Zelení se při podpoře genderové rovnosti a silnějšího postavení žen zasazují o dvojkolejný přístup: jednak na genderovou problematiku nadále klást důraz, jednak stanovit jasné a závazné cíle pro dosažení genderové rovnosti na všech úrovních.

V digitálním věku potřebujeme na ochranu svých tradičních svobod listinu digitálních práv. Pomohli jsme zamítnout Obchodní dohodu proti padělatelství (ACTA), jež naši svobodu ohrožovala. Proti privatizačním tlakům jsme obhájili právo na vodu. Takové střety se dotýkají základních evropských hodnot.

Zelení chtějí oživit evropskou demokracii oslabenou lobbistickými tlaky, obhajobou úzkých zájmů národních vlád, mocí poskytnutou technokratům bez demokratického dohledu a zjednodušujícím obviňováním ze strany populistů. Evropský parlament musí posílit a také získat kontrolu nad kroky, které Evropská komise, Mezinárodní měnový fond (IMF) a Evropská centrální banka činí v rámci tzv. Trojky. Občanům se musí více naslouchat a musejí mít větší slovo díky přímé demokracii. EU musí jednat, kdykoliv se má ozvat společný hlas, přitom se však rozhodování nesmí vzdalovat občanům. Sem patří i omezení přebujelého lobbingu. Chceme také větší genderovou demokracii: více žen v evropských institucích i v řídicích orgánech evropských společností.

Neměli bychom se bát sdílet suverenitu tam, kde si ji právě jen sdílením uchováme: to platí pro bankovní unii, daň z finančních transakcí či boj za daňovou spravedlnost a proti daňovým únikům a rájům. EU by na svých hranicích i za nimi měla prosazovat politiku dobrého sousedství. Patří sem sdílení kultury nebo společné vzdělávací projekty a znamená to i

otevřené dveře dalšímu rozšiřování. Prosazujeme globální spravedlnost, spravedlivý obchod, ochranu lidských práv, předcházení občanským konfliktům a multilaterální řešení sporů. Evropa musí být spravedlivým útočištěm pro uprchlíky, nikoliv „pevností Evropa“. Globálně odpovědná Evropa prospívá světu i nám.

JE TO VAŠE VOLBA

Jakožto přímo volený hlas evropských občanů je Evropský parlament spolu s národními vládami zákonodárcem ve věcech, které ovlivňují váš každodenní život, od bezpečnosti na pracovišti po inovace a nová pracovní místa, od ochrany spotřebitelů po ekologickou politiku, od bezpečnosti potravin a ochrany zvířat přes ochranu soukromých údajů po genderovou rovnost. Pomáhá také financovat místní a regionální projekty pro udržitelný rozvoj a sociální začleňování. Zelení hrají v Evropském parlamentu významnou roli. Chceme, aby tato role byla ještě výraznější. Proto potřebujeme vaši podporu, váš hlas.

Pomozte změnit Evropu, volte zelené!

EVROPA POTŘEBUJE ZELENOU MODERNIZACI

Evropská unie v současné krizi nesplnila sliby mnoha svým občanů. Nedokázala se sjednotit na změně věcí k lepšímu. Proto zelení předkládají novou strategii.

My Evropané musíme spojit síly – neboť v tom spočívá suverenita – a utvářet vlastní budoucnost. Místo sociálně hluchých a ekologicky slepých výdajových škrťů předkládáme tři promyšlené cesty k udržitelnosti: boj s nezaměstnaností, chudobou a všemi formami sociální nespravedlnosti; přeměnu našich ekonomik inovacemi a ekologicky účinnými řešeními, které budou čelit klimatickým změnám a zhoršování životního prostředí; opětovnou regulaci finančnictví, aby sloužilo reálné ekonomice. Nazýváme to Zelená modernizace Evropy (European Green New Deal).

SOLIDARITA, SPOLEHLIVOST A UDRŽITELNOST

Nechceme, aby EU a její členské státy byly závislé na dluhu, který je příliš vysoký a zatěžuje občany i budoucí generace. Finanční dluhy, veřejné i soukromé, se musí vrátit na udržitelnou úroveň a podporovat udržitelné investice, které vytvářejí hodnoty. To bude vyžadovat restrukturalizaci některých veřejných a soukromých dluhů. Zároveň musíme řešit sociální dluh: snižovat nezaměstnanost, chudobu a nerovnost, zlepšit zdravotnictví a vzdělávání. To vyžaduje posílení investic. V neposlední řadě musíme řešit ekologický dluh: bránit klimatickým změnám, vyčerpání omezených zdrojů a snižování biodiverzity. Potřebujeme životaschopný venkov s udržitelným zemědělstvím a ekonomicky i sociálně vitálními regiony a také vysoké stavy ryb pro rozvoj přímořských komunit.

Klíč k nové ekonomické dynamice, pracovním místům a blahobytu získáme tím, že se postavíme do čela celosvětového hledání a uskutečňování takových řešení, která umožní všem kvalitně žít, přitom však budou ctít limity naší planety. Odmítáme takzvaný pakt konkurenceschopnosti, neboť by vedl ke snižování mezd, omezování sociální podpory a privatizaci veřejných statků. Fiskální udržitelnost musí jít ruku v ruce se stejně silnou sociální a ekologickou udržitelností; a silnější ramena musejí nést větší břímě. Výdajové škrty uplatňované za nynější ekonomické krize nás vedou opačným směrem.

POLOŽIT ZÁKLADY SOCIÁLNÍ EVROPY

Základem budování Evropy musí být sociální spravedlnost; stále víc lidí však prožívá sociální nouzi. Evropští zelení věří v politiku, která omezí narůstající nerovnost, a zdůrazňují, že by v EU neměli být žádní občané druhé kategorie. Proto je nezbytné věnovat se sociálním dopadům, jako je nerovnost a chudoba.

Mezi zásadní nespravedlnosti patří vysoká nezaměstnanost – zvláště nezaměstnanost mládeže – a chudoba starších osob. Politické prostředky slibující zlepšení, jako jsou evropské záruky pro mladé, nebudou úspěšné bez odpovídajícího financování, a především silné podpory tvorby pracovních míst. Členské státy musí nadále omezovat chudobu dětí investicemi do preventivních, na datech založených raných intervencí. EU musí skončit se sociálním dumpingem, smlouvami bez počtu odpracovaných hodin, špatně placenými pracovními místy a nespravedlivými stážemi. Zelení se zasazují o spravedlivé a postupně se zlepšující minimální sociální standardy v Evropě, a to s přihlédnutím k národním podmínkám a modelům pracovního trhu – zvláště v oblasti kvality práce a bezpečnosti, mezd, veřejného zdravotnictví a penzí. Chceme dosáhnout lepší přenositelnosti sociálních dávek zavedením Evropské karty sociálního pojištění s vysokými a závaznými standardy ochrany soukromí, což sjednotí administrativní procesy v různých zemích a posílí skutečné evropské občanství.

Chceme, aby strategické cíle Evropské centrální banky (ECB) zahrnovaly i makroekonomickou a finanční stabilitu, a tedy i podporu zaměstnanosti. Pro zvýšení zaměstnanosti musíme také pracovat na tom, aby plně fungoval jednotný trh, zvláště v oblasti volného pohybu pracovníků a služeb.

Prosazujeme, aby se součástí evropského práva stalo ustanovení o sociálním pokroku, čímž by se z budování sociální Evropy stala viditelná priorita. K celoevropské sociální rovnováze patří boj s hrozícím „odlivem mozků“ – zvláště mladých lidí – z oblastí zasažených krizí a vykořisťováním pracujících migrantů, ovšem při respektování základního práva na volný pohyb. Zelení požadují nové nástroje, které zmírní výraznější rozdíly v ekonomických cyklech včetně míry nezaměstnanosti. Posazujeme zrovnoprávnění žen ve společnosti a v hospodářství. Standardem po celé EU musí být „stejný plat za stejnou práci“ i rovné zastoupení žen v orgánech společností. Rodina nebo podíl na péči o děti nemá mužům ani ženám bránit v úspěšné kariéře. Zelení odmítají diskriminaci na základě věku, a proto vystupují proti všem věkovým limitům pro přístup k veřejným službám a zasazují se o to, aby se ve všech členských státech zavedly spolehlivé základní standardy důchodového zabezpečení. Znovuoživení sociální Evropy podle nás úzce souvisí s posílením sociálního dialogu, v němž svazy zaměstnavatelů i odbory přijmou svůj díl odpovědnosti. Pro evropské nadnárodní společnosti je potřeba prosazovat přeshraniční kolektivní smlouvy.

PŘIVÉST FINANČNICTVÍ POD KONTROLU

Pět let od začátku finanční krize náš systém stále ovládají banky, které jsou příliš velké nebo příliš propojené, než aby mohly zkrachovat, a tudíž i příliš nebezpečné. Záchrana bank stála evropské daňové poplatníky miliardy; to se už nesmí opakovat. Chceme přiměřeně velký, různorodý a odolný finanční sektor, který bude sloužit společnosti a pomůže mobilizovat udržitelné investice v reálné ekonomice. Navrhujeme přísná pravidla pro oddělení bankovních činností, které jsou společensky nezbytné, od ostatních bankovních operací. Zelení významně přispěli k tomu, že lze zakázat a odstranit z evropského trhu finanční produkty a operace, které nijak neprospívají reálné ekonomice a mohou destabilizovat finanční systém. Evropské úřady by tuto možnost měly využívat. Schvalovat lze jen finanční produkty a operace, které mají společenský přínos. Naše iniciativy zakázaly nekryté spekulace se státním dluhem, omezily bankérům bonusy, přinutily banky odhalit aktivity v daňových rájích a podřídily bankovní dohled Evropské centrální banky demokratičtější kontrole. Zelení jsou hrdí na vše, čeho v této oblasti dosáhli.

Nyní na těchto úspěších musíme dále stavět. Chceme pro spotřebitele kvalitní a nezávislé poradenství o všech finančních službách. Legislativní úprava finančních služeb nesmí zvyšovat koncentraci tržní síly, jež poškozují menší životaschopné banky. Zasazujeme se o Evropskou bankovní unii, která zahrne silný společný dohled nad našimi bankami, společný úřad a fond pro restrukturalizaci krachujících bank a společné pojištění vkladů do 100 000 eur nebo ekvivalentní hodnoty. Evropské instituce musejí také pomoci snižovat zaměření na krátkodobý zisk, jež při rozhodování o strategických investicích omezuje snahu o udržitelnost.

VEŘEJNÉ FINANCE: SPRAVEDLIVÉ A ÚČINNÉ DANĚ

Daňová zátěž nyní nepřiměřeně dopadá na lidi s nízkými a středními příjmy a na malé a střední podniky, zatímco odhadem 1000 miliard eur ročně se ztrácí kvůli daňovým podvodům a únikům. Naším cílem je obnovit spravedlivé a účinné zdanění. Chceme snížit daňové zatížení práce a začít zdaňovat znečištění a odpady. Uděláme všechno pro zavedení daně z finančních transakcí i přes odpor mocných lobby proti tomuto plánu. Jelikož chceme, aby svým dílem spravedlivě přispívali velké korporace a bohatí jednotlivci, prosazujeme

jednotnější evropský přístup ke korporátním a majetkovým daním, a to včetně minimálních sazeb. V neposlední řadě se zasazujeme o společný postup proti daňovým únikům, daňovým podvodům a daňovým rájům, počínaje zrušením bankovního tajemství. Na výdajové straně zelení jednoznačně bojují proti nehospodárným a ekologicky škodlivým výdajům, jako jsou dotace na fosilní paliva nebo nukleární programy, například Mezinárodní termonukleární pokusný reaktor (ITER). Pro zajištění udržitelnosti veřejných financí je klíčové společně spravovat nahromaděné veřejné dluhy: založit záchranný fond a začít vydávat společné dluhopisy (eurobonds), ovšem při dodržení jasných a realistických společných pravidel rozpočtové kázně. Pro oživení ekonomik zasažených krizí a uchování měnové unie podporujeme nárůst evropského rozpočtu EU financovaný především z vlastních zdrojů; dále prosazujeme vznik nástrojů finanční solidarity zaměřených na podporu ekonomické obnovy.

ROZVOJ: OŽIVENÍ PRŮMYSLU PRO UDRŽITELNOU EVROPU

Chceme, aby se evropská ekonomika stala globálním lídrem účinného využívání energie a zdrojů, a to díky uplatňování energeticky méně náročných technologií a obnovitelné energie i lepšímu řízení, užívání, znovuvyužití, recyklování, nahrazování a oceňování zdrojů. Chceme, aby se programy a investice ve všech oblastech hospodářství opíraly o účinné využití zdrojů a ekologické inovace. Tato zelená iniciativa vytvoří v různých odvětvích mnoho kvalitních nových pracovních míst pro vysoce kvalifikované i méně kvalifikované zaměstnance a lepší pracovní podmínky i zdraví zaměstnanců. Tím se do budoucna zvýší i odolnost ekonomiky. Průmysl by se neměl vydávat špatnými cestami, jako je těžba břidlicového plynu nebo přeměna potravin na palivo. Měl by se naopak stát hlavním partnerem této inovativní zelené transformace, a to prostřednictvím pravidel pro ekodesign, veřejných zakázek, pravidel státní podpory, soukromých investic, malých a středních podniků a družstev, lepšího financování výzkumu, vývoje a vzdělávání, podpory podnikání, zejména sociálního, dobrých zaměstnaneckých vztahů, demokracie na pracovišti a boje proti soukromým zájmům korporací. To vše musí být součástí našich snah. Chceme posílit odbory a právo pracujících žen i mužů spravedlivě se podílet na rozhodovacích procesech. Obchodní politika by měla podporovat udržitelné oživení evropského průmyslu a prokazovat úctu a solidaritu našim globálním partnerům. Zvláště významným projektem bude v tomto kontextu vznik Evropského společenství obnovitelné energie, jež nám pomůže překonat závislost na fosilních palivech.

JEDNA PLANETA, NÁŠ DOMOV!

VZÍT VÁŽNĚ KLIMATICKÉ ZMĚNY A EKOLOGICKOU KRIZI

Klimatické změny a úbytek biodiverzity ohrožují společnosti po celém světě. Ekologickou krizi zastínila probíhající krize ekonomická, ale situace je čím dál naléhavější a případné zhroucení ekosystémů ohrožuje náš způsob života. V roce 2013 jsme do srpna spotřebovali víc planetárních zdrojů, než kolik se jich obnoví za celý rok.

Nejsou už žádné pochyby o podílu lidstva na klimatických změnách a o katastrofálních důsledcích nečinnosti. Planeta se blíží zlomovému bodu, a nedojde-li k zásadní změně ve spotřebě energie a vzorcích výroby, zničující klimatické změny mohou být nezvratné. Existují však řešení, která budou znamenat rozsáhlé ekologické, ekonomické, sociální a zdravotní přínosy.

EVROPSKÁ KLIMATICKÁ A ENERGETICKÁ LEGISLATIVA

Chceme komplexní unijní klimatickou a energetickou legislativu, která bude odpovídat našemu spravedlivému podílu na globálním úsilí a opírat se o právně závazné emisní cíle a sankce zajišťující dosažení klimatických úkolů. Vzniknou tak stimuly pro udržitelnou ekonomickou transformaci a pro odvrácení nebezpečných klimatických změn. Klimatický summit OSN v Paříži v roce 2015 (COP 21) musí vyústit v závaznou světovou dohodu. Čas ubíhá a EU spolu s členskými státy musí hrát vůdčí roli při jednáních, které přinesou závazné přísliby všech jednajících stran. EU musí také zvýšit svůj existující a překonaný cíl snížení emisí skleníkových plynů k roku 2020 z 20 % na 30 % úrovně roku 1990 a jako další cíl si stanovit snížení těchto emisí k roku 2030 alespoň na 55 % úrovně roku 1990, a tak do roku 2050 dospět k uhlíkově neutrální společnosti.

Nejúčinnějším prostředkem pro snížení znečištění a znečišťujících aktivit zůstávají právně závazná omezení. Má-li se evropský systém obchodování s emisemi (ETS) stát účinným nástrojem, musí se zásadně změnit. Nezdaří-li se to, budou zelení prosazovat poplatky podle národního uhlíkového stropu. Veřejné instituce, firmy, a především finančníctví se musí postupně zbavit výnosů z činností poškozujících klima. Je zapotřebí ukončit veřejné subvence fosilních paliv a investice do nich. Chceme investovat do evropských energetických sítí spojujících výrobu obnovitelné energie v různých částech kontinentu, čímž se zvýší energetická bezpečnost a sníží náklady.

Promyšlená energetická politika založená na úsporách energie, energetické účinnosti a obnovitelné energii je jedinou cestou, jak do roku 2050 dospět k hospodářství založenému téměř úplně na obnovitelných zdrojích. Nezbytné jsou proto další závazné národní cíle pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii. Spotřeba energie se v příštích 15 letech musí snížit o 40 % a do roku 2030 musí zároveň výroba obnovitelné energie s výjimkou agropaliv vzrůst na 45 % celkové energetické spotřeby. To je jednak nezbytné pro snížení globálního oteplování na méně než 2 °C ve srovnání s předindustriální érou, jednak to má i ekonomický význam, jelikož se podpoří ekonomická aktivita, vzniknou pracovní místa a omezí se závislost Evropy na nákladném dovozu paliv.

Jaderná energetika je drahá a riziková, zvyšuje riziko šíření jaderných zbraní a v evropském energetickém mixu pro ni není místo. Budeme i nadále říkat: „Jádro? Ne, děkujeme,“ obnovíme závazek opustit v Evropě jadernou energii a zároveň zajistíme, aby se tím nezvýšily uhlíkové emise. Musíme bezodkladně uzavřít nejrizikovější jaderné elektrárny, ukončit přímé i nepřímé dotace a trvat na tom, že stávající provozovatelé ponесou plnou odpovědnost za škody a spád z jaderných havárií.

KLÍČEM JE UDRŽITELNOST

Základem všech významných ekonomických rozhodnutí musí být udržitelnost. Chceme, aby se mezinárodní prioritou stala ochrana životního prostředí a biodiverzity a udržitelný rozvoj. Navrhujeme založení Světové organizace pro životní prostředí, a to sloučením a rozšířením různých agentur, které už nyní existují v rámci OSN. Kvalitu života nemůžeme měřit jen hrubými peněžními ukazateli; potřebujeme nové ukazatele měřící udržitelnou prosperitu a blahobyt, které doplní a rozšíří hrubý domácí produkt (HDP).

Různorodá evropská příroda je nádherná a má větší než jen peněžní hodnotu. Zelení vědí, že udržitelný rozvoj znamená moudře spravovat přírodní zdroje, aby planeta zůstala obyvatelná i pro naše děti a děti jejich dětí. Svým plýtvavým životem spotřebováváme přírodní zdroje tak rychle, že se nemohou obnovovat, a znečišťujeme vzduch, půdu a vodu nebezpečnými látkami. Chceme omezit svou ekologickou stopu i spotřebu zdrojů a zajistit, aby se výrobky nepoužívaly jednorázově, ale byly stavěné na znovuvyužití, opravu a recyklaci. Konečným cílem by měla být společnost s uzavřeným cyklem, kde se zdraví neškodlivý odpad z jednoho odvětví stává surovinou v jiném.

UPŘEDNOSTNIT ZELENOU DOPRAVU

Letecká a silniční doprava jsou významnými zdroji skleníkových plynů, znečištění vzduchu a hluku. Stávající objem fosilních paliv používaných v dopravě má jednak silně negativní dopad na veřejné zdraví a životní prostředí, jednak je EU kvůli němu závislá na dovozu energií a ohrožená růstem cen. Potřebujeme posun k bezpečnějším a ekologičtějším způsobům dopravy, jako jsou udržitelné vodní cesty, cyklistika, veřejná doprava a železnice. Zvláštní pozornost je potřeba věnovat spravedlivé soutěži mezi různými druhy dopravy. Chybějící místní i dálkové spoje by proto měla doplnit evropská železniční síť, a zvýšit tak dostupnost městských i regionálních aglomerací. Stávající přeshraniční železniční spoje musí dostat přednost před silniční a leteckou dopravou, zvláště pro přepravu zboží. Díky zvýšené energetické účinnosti automobilů budou evropští občané méně platit za pohonné hmoty a zlepší se kvalita ovzduší. Chceme také urychlit inovace tím, že zatraktivíme elektrokola, tramvaje, vlaky a elektromobily, tedy dopravní prostředky využívající obnovitelné zdroje.

CHRÁNIT ZDRAVÍ A BEZPEČNOST

Zelení spolu s občanskými organizacemi se v Evropském parlamentu úspěšně zasazují o životní prostředí a veřejné zdraví; vytvořili například bezpečnostní pravidla pro chemikálie, pesticidy a biocidy. Podporujeme opatření snižující znečištění vzduchu, jež je významnou příčinou předčasných úmrtí. Důrazně prosazujeme lepší kontrolu elektronického a nebezpečného odpadu, zbytků léčiv a pesticidů uniklých do vodního systému a nanotechnologií užívaných v kosmetice, medicíně, potravinách a biocidech a také snížení výskytu látek, které nepříznivě ovlivňují hormonální systém.

Budeme nadále bojovat proti nebezpečné a ničivé těžbě břidlicového plynu a těžbě jiných nekonvenčních fosilních paliv. Je čas břidlicový plyn zakázat, a proto vyzýváme k okamžitému zákazu hydraulického štěpení („frakování“). Frakování znečišťuje naše vodní zdroje a životní prostředí chemikáliemi ze štěpících kapalin. Úniky metanu při těžbě břidlicového plynu přispívají ke klimatickým změnám. Ekonomické přínosy se navíc značně zveličují: po prvním roce frakování výroba rychle klesá, což v místní ekonomice způsobí vznik a následné prasknutí bubliny. Budeme prosazovat vznik regionů bez frakování po celé Evropě, podobně jako již úspěšně vznikly regiony bez geneticky modifikovaných organismů (GMO).

POTRAVINY, NE PALIVA

Palivo vyráběné z potravinových plodin není udržitelným řešením chudoby ani klimatické a energetické krize. Krmení aut obilím spolu s finančními spekulacemi na základní potravinové komodity zvýšilo ceny potravin, vede k zabírání půdy, ohrožuje potravinovou bezpečnost milionů lidí v rozvojovém světě a má negativní dopad na klima. Zvláště tropické dešťové pralesy bohaté na biodiverzitu se mýtí a vypalují, aby uvolnily cestu plantážím palem olejných používaných k výrobě paliv a potravinových přísad.

EU by neměla tyto trendy dále zhoršovat podporou využití zemědělské půdy na paliva. S užíváním potravinových plodin na paliva je nutné úplně skončit. Místo toho se musíme zaměřit na udržitelnější způsoby dopravy, například na zvyšování účinnosti automobilů a na paliva vyrobená z odpadů.

LEPŠÍ POTRAVINY, LEPŠÍ ŽIVOT

Náš potravinový řetězec je nefunkční. Průmyslové zemědělství založené na pesticidech, monokulturách a nadužívání antibiotik roste na úkor našeho zdraví, životního prostředí a zvýšeného utrpení zvířat. Kvůli opakovaným potravinovým skandálům se spotřebitelé oprávněně ptají, co vůbec jíme a odkud to pochází.

Zelení chtějí podporovat udržitelné, zdravé, chutné, různorodé a etické potraviny, nikoliv standardizované potraviny bez chuti, které se mají jen hezky vyjímat v regálech supermarketů. To zahrnuje podporu místních výrobních řetězců, biozemědělství a fair trade výrobků z rozvojových zemí. Uspěli jsme v boji proti několika zavádějícím praktikám a zlepšili jsme označování země původu a nanomateriálů. Průhlednější označení potravin budeme vyžadovat i nadále. Také chceme snížit objem vyhozených potravin; v Evropě se jich ročně vyhodí 90 milionů tun. Zahájili jsme potravinovou revoluci: při tvorbě a zlepšování potravinové politiky se v celé Evropě posílila informovanost veřejnosti, osobní zapojení a participativní demokracie.

ZELENĚJŠÍ ZEMĚDĚLSTVÍ

Evropský parlament nyní nese rovný díl odpovědnosti za Společnou zemědělskou politiku EU. Je načase, aby naše zemědělství začalo být klimaticky vyvážené, udržitelné, spravedlivé a etické. Chceme odolné, biologicky různorodé, zdravé a pevné agroekosystémy, které se klimatickým změnám nejen přizpůsobí, ale budou je samy zmírňovat.

Vyžadujeme mnohem spravedlivější způsob rozdělování veřejných prostředků: zvýšenou podporu drobných zemědělců, biozemědělství, konvenčních farmářů, kteří chtějí zavést zelenější výrobní postupy, a lokální produkci a prodeji propojujícím zemědělce se spotřebiteli. Zemědělci si za své produkty zaslouhují náležitou cenu a velkoobchodníkům se nesmí dovolit, aby výkupní ceny stlačovali až pod udržitelnou úroveň.

Potřebujeme zvýšit úrodnost půdy, radikálně omezit užívání pesticidů a syntetických hnojiv, zrušit škodlivé exportní subvence a opustit intenzivní průmyslové zemědělství. Budeme dále bojovat za spravedlivý a neomezený přístup k rostlinným šlechtitelským materiálům a proti patentování rostlin a zvířat. Nesouhlasíme s další privatizací semenného a rostlinného materiálu v pravidlech EU o osivech. Budeme dál vystupovat proti tomu, aby semenářství ovládaly korporace; zemědělci jsou pak závislí na osivech vyrobených speciálně pro použití s chemickými hnojivy a pesticidy a nemohou si uchovávat a šlechtit vlastní osiva, a přizpůsobovat tak plodiny proměnlivým místním podmínkám.

Ztráta biodiverzity a nadměrné užívání pesticidů vede k ničení biotopů a rozsáhlému úbytku včel a dalších hmyzích populací, což narušuje přirozené opylování mnoha rostlin a plodin. Chceme-li zdravé místní ovoce a zeleninu, musíme „dát včelám šanci“.

ŽÁDNÉ GENETICKY MODIFIKOVANÉ POTRAVINY

Důsledně se stavíme proti geneticky modifikovaným organismům (GMO) v potravinách a zemědělství a prosazujeme Evropu bez GMO. Zelení budou dále bojovat za potraviny bez GMO, proti pěstování GMO v Evropě a za zákaz dovozu GMO v krmivech pro zvířata. Musíme trvat na právu stanovit si vlastní pravidla a zavést povinné označování GMO. Evropští spotřebitelé mají právo vědět, z čeho se jejich potraviny skládají a odkud pocházejí. Výzkum geneticky modifikovaných organismů by se měl omezit na posouzení jejich dopadů, a to včetně genového přenosu a křížové kontaminace.

VÍCE RYB V MOŘÍCH

Zelení hráli vedoucí roli ve snaze o udržitelnější Společnou rybářskou politiku. Házení nechtěných úlovků zpět do moře přinášelo ohromné plýtvání potravinami i příjmy a nyní se omezí. Na stavy ryb se bude více dohlížet a rybolovná kapacita se bude lépe regulovat. Spotřebitelé nyní budou moci zjistit nejen původ ryb, ale i způsob lovu. Zbývá ovšem mnoho práce: tyto reformy prosadit a zajistit, aby se pravidla neobcházela. Budeme nadále bojovat za lepší kontrolu intenzivního chovu ryb, jenž způsobuje značné znečištění, a za spravedlivější podmínky pro menší, místní rybářství v Evropě i mimo ni.

OCHRANA ZVÍŘAT

Naše důsledné úsilí o ochranu zvířat je známé a zelení v Evropském parlamentu stojí v čele právních a politických snah o prosazování zvyšujících se standardů života všech vnímajících bytostí. Naléhavě potřebujeme upustit od velkochovů s jejich hanebným zacházením se zvířaty a intenzivním užíváním antibiotik.

Vedli jsme boj proti nadměrným pokusům na zvířatech a budeme v tom pokračovat. Chceme výrazně zkrátit dobu přepravy zvířat a ukončit vývoz živých zvířat. Na mezinárodní úrovni musí EU energičtěji bojovat proti obchodování s divokými zvířaty, hájit mořské savce a bránit vlastní zákaz tuleních produktů. Podporujeme zákaz velkochovů kožešinových zvířat.

EVROPA VE SVĚTĚ

Evropská unie bývá v globální politice váhavým hráčem, spíše reaguje než jedná a jen velmi obtížně si formuluje společná stanoviska. Chceme, aby EU přijala společnou hodnotově orientovanou zahraniční politiku a hrála významnou mezinárodní roli, aby řešila strukturální příčiny chudoby a prosazovala globální spravedlnost a solidaritu, mír a obranu globálních společných statků. Při dnešním přeskupování globálních sil, nárůstu globálních nerovností a zpochybňování univerzality lidských práv není pasivita řešením.

Chceme, aby EU měla v zahraniční a bezpečnostní politice společný hlas. Pozitivní signály v tomto směru jsme zaznamenali v případě Kosova a Srbska i Íránu. EU by měla navazovat pevná a spravedlivá partnerství se zeměmi globálního jihu a snažit se rozvojovou spoluprací snižovat nerovnosti uvnitř společností i mezi nimi. EU a její partneři musí společně hledat řešení globálních problémů, jako jsou klimatické změny, šíření jaderných zbraní a regionální konflikty po celém světě anebo nepřijatelné drancování přírodních zdrojů v mnoha zemích, zejména na globálním jihu. Tato spolupráce nebude důvěryhodná, pokud nebude demokratická, odpovědná, průhledná a založená na univerzálních principech.

Chceme, aby EU podporovala multilaterální globální vládnutí, posílení a reformu úlohy OSN, zákonnost a odpovědnost za ochranu. To, že OSN přijala koncept odpovědnosti za ochranu (Responsibility to Protect), pokládáme za krok vpřed, ale za přispění EU je třeba zpřesnit a zpřísnit pravidla pro jeho uplatňování. Vždy se musí upřednostňovat civilní řešení sporů. V posledních letech se jednou z hlavních priorit zahraniční politiky EU stala energetická bezpečnost. Kvůli přílišné závislosti na plynu a ropě je EU zkorumpovatelná a hraje do rukou autokratům, kteří ovládají dodávky uhlovlodíku do Evropy. Toto nebezpečné a toxické spojení musíme přerušit.

LIDSKÁ PRÁVA A VYMÝCENÍ CHUDOBY

Díky tlaku zelených vznikl institut zvláštního zástupce EU pro lidská práva, jenž zviditelňuje unijní lidskoprávní politiku. Evropské instituce by měly na lidská práva klást důraz ve vnější politice včetně obchodu. Musíme splnit své lidskoprávní závazky, když jsme žádáni o pomoc při katastrofách. Sem patří dodržování základních humanitárních zásad: lidskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality. EU musí v Evropě i mimo ni účinněji a hlasitěji bránit zákonnost, svobodu a lidská práva včetně práv socioekonomických a ekologických. Především musí EU stát v čele snahy přijmout právně závazné normy pro sociální odpovědnost firem.

EU a členské státy se musí vypořádat se spoluvinou na tajném zadržování osob a mimosoudních exekucích, a to včetně plné odpovědnosti za porušování lidských práv při zadržování osob v rámci zvláštního programu CIA. „Válka s terorem“ musí oficiálně skončit. Všechny členské státy by měly ratifikovat dodatky ke statutu Mezinárodního trestního soudu, které umožní stíhat představitele států za válečnou agresi.

EU neudělala dost pro dosažení Rozvojových cílů tisíciletí, které zdůrazňují boj proti chudobě, hladu, ničení životního prostředí a vyloučení žen. Musíme pracovat na prosazování nových ambiciózních cílů udržitelnosti stanovených konferencí Rio+20, která včlenila Rozvojové cíle tisíciletí a Cíle udržitelného rozvoje do společného rámce a nastolila nové cíle pro potlačení chudoby a k podpoře udržitelného rozvoje po roce 2015. Vyzýváme členské státy, aby splnily svůj závazek vydávat 0,7 % HDP na rozvojovou spolupráci. Mezi hlavní priority rozvojové agendy EU by měl rovněž patřit boj proti korupci, praní špinavých peněz, daňovým rájům, nezákonným přesunům kapitálu a škodlivým daňovým strukturám.

DOMÁCÍ BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

Musí se zlepšit spolupráce mezi policií a justicí, a to zvláště v boji s terorismem, organizovaným zločinem včetně mafiánských spolků, hospodářskou kriminalitou a zločiny proti životnímu prostředí. Přitom by však EU a členské státy měly zamezit stigmatizaci migrantů a menšin. Je potřeba posílit systém brzd a protivah, aby policie, bezpečnostní složky a zpravodajské služby při ochraně evropských občanů vykonávaly jen nezbytné a přiměřené činnosti.

BUDOVÁNÍ MÍRU

Letos si připomínáme sté výročí začátku první světové války. EU vznikla, aby po zničujících válkách zajistila mít a nahradila soupeření spoluprací. Zelení chtějí, aby EU aktivně prosazovala nenásilí a kulturu dialogu, zprostředkovatelství, smíru a spolupráce. EU hrála a může dále hrát důležitou roli při prevenci konfliktů a jejich civilním řešení, odzbrojování, kontrole zbrojení a budování i udržování míru. EU by také měla posílit svou humanitární úlohu, například poskytováním dočasných nemocnic pomáhajících zmírňovat utrpení civilního obyvatelstva v situacích, jako jsou občanské války. Základem vnějšího působení EU musí být koncept lidské bezpečnosti. EU by se podle našeho názoru měla také zasadit o to, aby OSN dostala účinnější nástroje pro zmírňování napětí a – v případě nutnosti – i pro vynucení míru. Nyní je důležité posílit parlamentní kontrolu vojenských operací EU tím, že se do rozhodovacího procesu zapojí Evropský parlament.

Díky zeleným případně mnohem větší část evropského rozpočtu na prevenci konfliktů prostřednictvím Nástroje stability a míru. Podporujeme také myšlenku vytvoření evropských mírových sborů a Institutu EU pro mír. Nesouhlasíme s tím, aby se z evropského rozpočtu financoval vojenský výzkum, například vývoj evropských bezpilotních letounů, a nechceme, aby Evropa byla skladištěm jaderných zbraní.

Budeme dále bojovat za jaderné odzbrojení ve světě i v Evropě a za konkrétní kroky k ustavení Blízkovýchodní zóny bez zbraní hromadného ničení. Zelení chtějí také zakázat zbraně, jako je munice na bázi ochuzeného uranu a bílý fosfor. Zakázat se musí také investice evropských bank, penzijních fondů, pojišťoven a dalších subjektů do firem vyrábějících pozemní miny a kazetovou municí. Evropský obchod se zbraněmi včetně sledovací techniky vnáší nestabilitu do regionů, jako je Blízký i Dálný východ. Zelení chtějí tento obchod omezit a zabránit vývozu zbraní, které mohou být použity proti hnutím za svobodu a občanským protestům.

Extraterritoriální cílené zabíjení v oblastech mimo ozbrojené konflikty, ať už bezpilotními letouny nebo jinými prostředky, zbořilo bariéry zavedeného právního řádu. Chceme, aby EU společně s dalšími členy OSN prosadila celosvětový zákaz takovýchto skutků coby zločinů podle mezinárodní humanitární a lidskoprávní legislativy a aby zastavila používání plně automatických smrtících zbraňových systémů.

BOJ ZA SPRAVEDLIVOU AZYLOVOU A MIGRAČNÍ POLITIKU

Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) odhaduje, že v roce 2013 žilo celosvětově téměř 40 milionů osob mimo domov, přičemž téměř polovina z nich jsou uprchlíci pobývající mimo území vlastního státu. OSN udává, že 200 000 jich každý rok naléhavě potřebuje přesídlit, ale nový domov z nich najde jen polovina; ještě znepokojivější je, že na území EU jich přesídlí jen 4500 ročně – do USA pro srovnání 8000. Na vnějších hranicích Evropy každoročně umírají tisíce lidí, protože kontroly se neustále zpřísňují a možnosti legálního vstupu do EU zůstávají omezené. EU má povinnost zajistit, aby tito lidé mohli požádat o ochranu. Musíme se více snažit vybudovat azylový systém, který dostojí

svému jménu. Tato role nemůže připadnout Evropské agentuře pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích (FRONTEX); a členské státy svým jednáním na hranicích porušují lidská práva. EU i členské státy musí vyvinout větší úsilí a lépe spolupracovat při záchranných akcích na moři; a potřebujeme legální a bezpečné způsoby vstupu na území EU, například humanitární víza. Musíme zrušit stávající pravidla (Dublinské nařízení), která nutí uprchlíky žádat o azyl jen v členském státě, kde poprvé vstoupili na území EU. V zahraničních vztazích i v obchodní a rozvojové politice bychom měli řešit problémy, které lidi k migraci nutí. Zelení uspěli v boji za vznik společného evropského programu přesídlování i za určení prostředků pro nouzové přesídlování uprchlíků čelících humanitárním krizím. Členské státy EU musí dělat vše, co je v jejich silách, aby těchto prostředků plně využívaly a aby prokazovaly solidaritu nejen sobě navzájem, ale i neklidným sousedním regionům.

STÁT V ČELE BOJE S KLIMATICKÝMI ZMĚNAMI

Po mnoho let hrála Evropská unie pozitivní roli v mezinárodních klimatických jednáních, ale v poslední době tato role zeslábla. Jedním z prvořadých cílů naší zelené zahraniční politiky je, aby se Evropa opět ujala vedoucí role v boji proti klimatickým změnám a zhoršování životního prostředí. Klimatické změny už způsobují škody a utrpení po celém světě. Mnoho lidí musí opustit vlastní zemi a kvůli desertifikaci, erozi půdy, enormním srážkám či stoupajícím hladinám moří se z nich stávají klimatičtí uprchlíci. Chceme, aby se koncept klimatických uprchlíků stal součástí mezinárodního práva. EU proto musí v mezinárodních institucích i doma hrát vedoucí úlohu v oblasti klimatické migrace. Musí více podpořit adaptaci na klimatické změny i jejich zmírňování. Klimatická finanční pomoc rozvojovým zemím je klíčová a zelení budou trvat na tom, aby EU dodržela své sliby i svou odpovědnost. Tato pomoc musí jít nad rámec stávající rozvojové spolupráce. Zasazujeme se také o to, aby se ochrana životního prostředí stala nedílnou součástí rozvojových projektů, a prosadila se tak účinná strategie adaptace na klimatické změny a jejich zmírňování.

PROVÁDĚT PROMYŠLENÉ ROZŠIŘOVÁNÍ A SOUSEDSKOU POLITIKU

Zelení trvají na politice rozšiřování EU. EU by měla být otevřena novým členům, splňují-li kritéria členství. Zasazujeme se o to, aby všechny země západního Balkánu měly vyhlídku na vstup do EU. Zelení chtějí urychlit spravedlivé a věrohodné jednání s Tureckem. Evropská unie musí hrát klíčovou roli ve svém bezprostředním sousedství, a posilovat tak stabilitu a demokracii. Chceme posílit Východní partnerství, konkrétně jednání se zeměmi, jako jsou Ukrajina, Gruzie a Moldavsko. To znamená ukazovat se jako zásadový a čestný partner našich sousedů.

EU by měla spolupracovat s občanskou společností, poskytovat azyl a podporu obráncům svobody a demokracie a nabízet stipendia mladým lidem ze sousedních zemí. Chceme, aby se EU zaměřila na transformaci sousedních zemí ve Středomoří a východní Evropě a účinně v nich podporovala reformní úsilí. Dále by EU měla posílit partnerství s ostatními regionálními organizacemi v Africe, Asii a Latinské Americe.

ZA SPRAVEDLIVOU OBCHODNÍ POLITIKU

V obchodu je EU světovým hráčem. Evropský parlament hraje důležitou roli v evropských obchodních vztazích, protože může vetovat obchodní dohody, jako tomu bylo v případě ACTA. Potřebujeme však větší transparentnost při obchodních jednáních a účinnou spolupráci mezi europarlamentem a národními parlamenty v těchto otázkách. Zelení jsou zastánci multilaterálního obchodního uspořádání, ale obchod by měl podporovat, nikoliv omezovat rozvoj chudších zemí a přechod k zelenému, sociálnímu, spravedlivému a demokratickému modelu rozvoje. To znamená otevřít evropské trhy méně rozvinutým zemím,

výrazně zreformovat Světovou obchodní organizaci (WTO), aby více podporovala rozvoj, a podřídít obchodní pravidla lidským právům i právům sociálním a ekologickým. Obchod musí být spravedlivý a neměl by podrývat evropský sociální model.

Nyní EU vyjednává mnoho bilaterálních obchodních dohod, zejména Transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP) se Spojenými státy. Zelení kritizují nedostatečnou transparentnost těchto jednání, jež zahrnují důležitá demokratická rozhodnutí. Zelení jednak brání naše ekologické, zdravotní, zemědělské, potravinové, spotřebitelské a pracovní standardy, veřejné zájmy a ochranu dat, jednak nabízejí jejich posílení uskutečněním Zelené modernizace (Green New Deal). Jsme proti tomu, aby se v EU automaticky schvalovaly biotechnologie a toxické finanční produkty prodávané USA. Jednoznačně se stavíme proti oslabování evropské legislativy. Nechceme, aby klauzule o urovnání sporu mezi investorem a státem, začleněná do mezinárodních obchodních dohod, umožňovala soukromým firmám žalovat demokraticky zvolené vlády, a bránit tak zájmy korporací proti sociálním a ekologickým reformám. Odmítáme všechny obchodní dohody, která nectí tyto principy, a proto jsme proti TTIP v jeho současné podobě.

ZA ŽIVOTASCHOPNĚJŠÍ DEMOKRACII

Odpovědí na krizi je více, nikoliv méně demokracie. Struktury jako Trojka jsou bytostně nedemokratické. Pro legitimitu budoucí evropské spolupráce je podle nás nezbytný posun k většímu zapojení občanů, odpovědnosti a transparentnosti. My zelení tudíž prosazujeme zvýšení transparentnosti v celém rozhodovacím procesu od Komise přes ostatní evropské instituce až k vládám členských států. Ještě důležitější je, že prosazujeme větší podíl občanů na celém legislativním procesu, a tím i jejich právo rozhodovat o budoucnosti Unie.

BEZ GENDEROVÉ ROVNOSTI NENÍ DEMOKRACIE

Genderová demokracie znamená, že ženy mají stejné postavení jako muži ve veřejném životě společnosti i při rozhodování v institucích a firmách. Podle zelených musí EU v celé své politice klást důraz na genderovou problematiku. Podporujeme právně závazné kvóty pro ženy ve správních radách společností, které připravuje Komise. Nicméně současným tempem by trvalo více než 50 let, než by 40 % členů všech správních rad evropských firem byly ženy. Proto požadujeme kvótu pro dosažení tohoto cíle do roku 2020.

Pro dosažení rovnosti by EU podle nás měla uplatňovat komplexnější postup proti genderově podmíněnému násilí, a to včetně evropské legislativy v podobě směrnice navrhuující opatření proti násilí páchanému na ženách, jež by zahrnovalo programy, prevenci, ochranu, postih, pravidla a partnerství. Úmluva EU o lidských právech vyžaduje, aby všechny členské státy EU definovaly znásilnění a sexuální násilí na ženách v manželství i v neformálním svazku jako trestný čin.

OBČANÉ MAJÍ O EVROPĚ ROZHODOVAT

Chceme rozšířit možnost evropských občanů ovlivňovat rozhodování. Chceme se zasazovat o participativnější demokracii. Zelení pomohli zavést Evropskou občanskou iniciativu, díky níž mohou evropští občané vyzvat Evropskou komisi, aby předložila legislativní návrh. Nyní je čas na další krok. Chceme rozšířit působnost Evropské občanské iniciativy a učinit ji efektivnější a vstřícnější k občanům. Chceme také vytvořit právní základ pro celoevropská referenda.

Pokud jsou občanům členského státu EU upírána jejich práva a nemohou se jich domoci u místních soudů, měli by mít možnost podat hromadnou žalobu k Soudnímu dvoru Evropské unie. Budeme i nadále důsledně bojovat proti zavedeným a bohatě financovaným lobby, jako je agrochemický průmysl nebo obří semenářské firmy. Prosazujeme potravinovou demokracii: občané musí opět získat kontrolu nad tím, co jedí, a mít možnost budovat spravedlivou a udržitelnou produkci potravin i zásobování.

POSÍLIT ROLI PARLAMENTŮ

Volbou poslanců Evropského parlamentu občané rozhodují, jak se budou řešit zásadní problémy naší doby, od klimatických změn k bankovním regulacím, od přístupu k uprchlíkům po nezaměstnanost mladých. Chceme posílit roli Evropského parlamentu, zejména při řešení krizí v EU a tvorbě hospodářské politiky. Měl by mít pravomoc spolurozhodovat o prioritách koordinace hospodářské politiky. Chceme snížit věk pro získání hlasovacího práva v evropských volbách na 16 let a také zavést celoevropské seznamy nadnárodních kandidátů.

Zvýšený vliv, který Evropskému parlamentu přiřkla Lisabonská smlouva, se musí uplatňovat zodpovědně a nesmějí ho narušovat lobbistické zájmy. Rada ministrů Evropské unie musí postupovat transparentněji a otevřeněji, například zveřejňovat výsledky všech hlasování.

Má-li se diskuse rozšířit a otevřít, musí domácí parlamenty převzít víc odpovědnosti a lépe kontrolovat činnost svých vlád v evropských záležitostech. Chceme také posílit možnosti národních parlamentů, jak zasáhnout, když EU nedodrží zásadu subsidiarity, a tím překročí své pravomoci. Národní parlamenty by také měly získat širší možnosti spolupráce s Evropským parlamentem. Zasazujeme se o posílení vzájemné interakce a součinnosti na všech úrovních správy, od místní po regionální a od národní po evropskou, což zlepší tvorbu i uplatňování evropské politiky v konkrétním regionálním a místním kontextu.

BOJ PROTI KORUPCI A PODVODŮM

EU potřebuje důraznější protikorupční politiku a účinnější nástroje proti organizovanému zločinu, čímž se posílí demokracie a zákonnost i evropské hospodářství. Musí se velmi přísně postihovat korupční jednání evropských úředníků nebo poslanců vůči lobbistům. Komisi stále příliš ovlivňují velké firmy. Téměř 80 % zástupců zájmových skupin vybraných Komisí reprezentuje zájmy korporací, a to navzdory slibu, že se tato praxe změní. Zelení se také zasazují o řešení problému „otočných dveří“, kdy čelní úředníci a politici přecházejí z evropských institucí do soukromých organizací, za jejichž regulaci předtím odpovídali. Chceme bránit demokracii před korupcí důslednou regulací a transparentností financování politických stran, kandidátů a volebních kampaní. Chceme Soudnímu dvoru EU a Evropskému účetnímu dvoru poskytnout účinnější nástroje ke kontrole nakládání s evropskými prostředky i k boji proti korupci – jednak v rámci unijních institucí, jednak v případě závažných problémů i ve členských státech.

VÍCE VLASTNÍCH ZDROJŮ PRO ROZPOČET EU

Evropský rozpočet se musí navýšit a musí se v zásadě opírat o systém vlastních zdrojů, například uhlíkovou a/nebo energetickou daň, aby se snížila závislost na příspěvcích států. Mezivládní jednání příliš často přehlíží společný zájem, například jednání o rozpočtu v roce 2013 nevyústila v účinný protikrizový program. Zelení tvrdě bojují za větší odpovědnost a transparentnost při tvorbě rozpočtu. Také zde navrhujeme posílení účasti občanů: mohli by mít právo připojit se k návrhům pilotních projektů, které schvaluje rozpočtový výbor Evropského parlamentu.

LISTINA DIGITÁLNÍCH PRÁV

Zelení v Evropském parlamentu stojí v čele boje za digitální práva. Pomohli jsme zastavit Obchodní dohodu proti padělatelství (ACTA) a bojujeme za silnou ochranu osobních údajů, právo na soukromí a úplnou síťovou neutralitu. Nyní je čas hájit a chránit evropské občany i internet před všudypřítomným sledováním ze strany korporací i vlád a zajistit základní práva digitálního věku. Osobní údaje patří jednotlivým občanům, a ne firmám a vládám. Soukromí se musí respektovat. Zákon o uchovávání dat, který poskytovatelům nařizuje ukládat údaje o tom, s kým jednotliví občané komunikovali, je vážná chyba a musí být zrušen. Vlády musí dodržovat vlastní zákony. Národní bezpečnost je sice důležitá, ale nesmějí se potlačovat osobní práva a svobody. Vlády musí zajistit, aby národní bezpečnostní agentury pracovaly ve prospěch všech občanů a chránily práva a svobody všech.

HÁJIT ZÁKONNOST

Hodnoty, o které se opírá Evropská unie, jsou lidská důstojnost, svoboda, demokracie, rovnoprávnost, zákonnost a úcta k lidským právům. V oblasti lidských práv zelení nedělají kompromisy. Musí se prosazovat pluralismus, nediskriminace, tolerance, spravedlnost, solidarita a rovnost žen a mužů. V evropských institucích je velmi málo žen a v mnoha členských státech zakouší příliš mnoho lidí pod nejrůznějšími záminkami diskriminaci. Zelení se budou zasazovat o účinnou antidiskriminační politiku a dlouhodobě prosazují, aby se z jednotlivých antidiskriminačních směrnic stala plnohodnotná Směrnice o rovnoprávnosti.

Mají-li se naše demokratická práva dodržovat a uznávat, musíme na evropské i národní úrovni zachovat integritu právního řádu. EU nemá nástroje, jak účinně monitorovat a postihovat případné porušování sdílených hodnot v členských státech. Proto stojí zelení v čele snah o to, aby v souladu se smlouvami EU a Evropskou úmluvou o lidských právech vznikla Kodaňská komise, která zajistí, aby demokratické nároky kladené na kandidátské země poté, co tyto státy vstoupí do EU, neuvolňovaly místo pro návrat k autoritářství a klientelismu.

Působivý seznam záruk a ochran uvedený v Listině základních práv by se měl lépe prakticky uplatňovat v našem každodenním životě. Sexuální a reprodukční práva jsou základními prvky lidské důstojnosti. My zelení hájíme právo lidí rozhodovat o vlastním těle¹.

ZELENÁ DEMOKRATICKÁ REFORMA EU

Demokracie není nikdy završená ani úplná. K výzvam, jimž lze čelit jen lepším společným rozhodováním, patří klimatické změny či globalizace. Evropští zelení jsou přesvědčeni, že nynější institucionální uspořádání EU neodpovídá problémům, které EU nyní řeší. Kvůli vývoji eurozóny a bankovní unie potřebujeme odpovídající demokratické reformy, které i v těchto oblastech posílí legitimitu, transparentnost a efektivitu evropských rozhodovacích procesů. Zelení vyzývají k přeskupení pravomocí mezi jednotlivými úrovněmi evropského vládnutí. EU by tak kupříkladu měla mít některé pravomoci v oblasti daňové a sociální politiky, přičemž spolutvůrcem legislativy by byl Evropský parlament.

Naše požadavky na více demokracie, transparentnosti a odpovědnosti na evropské úrovni musejí vést k výrazným změnám ve fungování EU. Evropský parlament by měl mít právo zákonodárné iniciativy. Evropa nemůže jen čekat na hlavy evropských států a vlád, až udělají omezené kroky vedoucí pouze k ještě technokratičtějšímu řízení. Jednoduchý příklad: Evropský parlament chce rozhodovat o vlastním sídle a skoncovat s putovním cirkusem mezi Brusel a Štrasburkem. Zelení, stejně jako většina evropských občanů, tento požadavek podporují. Evropský parlament potřebuje větší spolurozhodovací legislativní pravomoci, kdežto právo veta členských států by se mělo omezit. Naopak některá rozhodnutí se musí přijímat na úrovních, které jsou mnohem blíže občanům.

Je třeba posílit mandát a odpovědnosti evropských institucí zastupujících regionální a místní orgány, sociálně-hospodářské subjekty a občanskou společnost. Proto chceme, aby o budoucnosti evropské integrace rozhodl buď nový demokratický konvent s významným parlamentním a občanským zastoupením a plně transparentními pravidly, nebo ústavodárné shromáždění. Evropští občané by o budoucnosti Evropy jistě rozhodnout dokázali – a měli by mít poslední slovo v celoevropském referendu.

---

¹ S následující formulací strana Comhaontas Glas nesouhlasí a Alternattiva Demokratika proti ní zaznamenala námitku: „Sexuální a reprodukční práva jsou základními prvky lidské důstojnosti. My zelení hájíme právo lidí rozhodovat o vlastním těle.“